

Nr 81.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen; given
Stockholms slott den 26 februari 1943.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 14 kap. 45 § strafflagen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

45 §.

Misshandel som i 12 eller 13 § sägs, ändå att den skett emot maka, styv- eller svärföräldrar, adoptivföräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, husbonde eller annan förman, så ock brott efter 15 eller 37 §, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej målsägande brottet till sådant åtal angiver, eller det blivit förövat under sabbat eller vid sådant tillfälle eller å sådan ort som i 11 kap. 9 eller 15 § omförmäles. Utan hinder av vad nu är sagt må brottet åtalas av allmän åklagare, där det medfört döden, eller ock landsfogden eller, i Stockholm, förste stadsfiskalen finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat.

Vållande, varom — — — än målsägande.

Därest brott — — — till åtal.

Har brott — — — åtal angives.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1943.

---

¹ Senaste lydelse, se 1937: 242.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 februari 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet fråga angående *ändring av åtalsreglerna beträffande misshandel* samt anför därvid följande.

I 14 kap. 10 och 11 §§ strafflagen stadgas straff för misshandel varav följer svår kroppsskada. Härmed förstås förlust av talförmåga, syn eller hörsel, svårt lyte eller annat svårt kroppsfel, stadigvarande svårt men å hälsa eller livsfarlig sjukdom. Från och med den 1 januari 1943 är även försök till sådant brott straffbart. I 12 § samma kapitel behandlas uppsåtlig misshandel, varav kommer mindre lyte eller kroppsfel eller lindrigare sjukdom än nyss nämnts, och i 13 § stadgas straff för uppsåtlig misshandel, varå ringare eller ingen skada följt. I 15 § stadgas straff för resande av livsfarligt vapen även i fall då den skyldige ej är förfallen till straff för misshandel eller försök därtill.

Enligt 36 § skall misshandel å skyldeman i rätt uppstigande led medföra visst där angivet strängare straff; sker misshandel å maka, styv- eller svärföräldrar, adoptivföräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, husbonde eller annan, under vars lydnad man står, skall den omständigheten anses såsom synnerligen försvårande. 37 § innehåller motsvarande regler beträffande resande av livsfarligt vapen mot de personer, som äro nämnda i 36 §.

Misshandelsbrott enligt 14 kap. 10 och 11 §§ höra under allmänt åtal. Där emot må, jämlikt 45 § i kapitlet, misshandel enligt 12 eller 13 §, ändå att den skett emot maka, styv- eller svärföräldrar, adoptivföräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, husbonde eller annan förman, ävensom brott efter 15 eller 37 § ej åtalas av allmän åklagare, där ej målsägande anger brottet till åtal eller det blivit förövat under sabbat eller vid sådant tillfälle eller å sådan ort som avses i 11 kap. 9 § strafflagen (vid offentliga förrättningar) eller 11 kap. 15 § strafflagen (å allmän plats). Utan hinder härav må dock, där misshandel varom i 14 kap. 12 eller 13 § förmåles medfört döden, brottet åtalas av allmän åklagare. Därest brott, som i 14 kap. 12, 13 eller 15 § sägs, förövats mot den,

som ej fyllt sexton år, av hans föräldrar, adoptivföräldrar eller förmyndare, äger allmän åklagare tala därå, om brottet av barnavårdsnämnd angives till åtal.

Vid flera tillfällen ha gjorts framställningar om lagändring för att åstadkomma bättre skydd mot misshandel i hemmet.

År 1938 var frågan om beredande av ökad trygghet för hustru mot misshandel i hemmet föremål för riksdagens prövning i anledning av då väckta motioner I: 170 och II: 208. Första lagutskottet hemställde i sitt utlåtande (nr 52), att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Fem reservanter inom utskottet hemställde emellertid, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning huruvida genom ändring av gällande åtalsregler eller på annat sätt ökad trygghet för hustru att undgå misshandel kunde ernås. Frågan föll vid 1938 års riksdag i följd av kamrarnas skiljaktiga beslut. Första kammaren biföll nämligen reservationen men andra kammaren utskottets hemställan.

Vidare ha Fredrika-Bremer-förbundet och Sveriges husmodersföreningars riksförbund i en år 1942 till justitiedepartementet ingiven skrivelse hemställt om lagändring därhän, att straffet för misshandel i hemmet skärpes och hithörande förbrytelser falla under allmänt åtal.

Slutligen har vid 1942 års riksdag i ämnet framställts en interpellation, vilken av mig besvarats (riksdagens protokoll 1942, andra kammaren, nr 12 s. 82 och nr 21 s. 1). Jag förklarade mig därvid beredd att upptaga frågan om en lagändring till särskild prövning utan avvaktan på straffrättskommitténs förslag till reformering av 14 kap. strafflagen.

Inom justitiedepartementet har därefter ledamoten av straffrättskommittén hovrättsrådet Nils Beckman upprättat en den 29 december 1942 dagtecknad *promemoria* angående ändring av åtalsreglerna beträffande misshandel. I promemorian anfördes i huvudsak följande:

Såsom skäl för att lägga misshandel i hemmet under allmänt åtal oberoende av angivelse har anförts, att en hustru eller annan familjemedlem, som blir utsatt för upprepad misshandel, ofta av rädsla för repressalier från mannens sida icke vågar ange misshandeln till åtal. Häremot framhöll första lagutskottet vid 1938 års riksdag, att försiktighet måste iakttagas då det gällde det allmännas ingripande i hemlivets förhållanden. Även om i vissa fall allmän åklagares åtalsrätt skulle vara av värde, säger utskottet, kan det dock befaras att i åtskilliga andra fall ett polisingripande med åtföljande strafförfarande efter anmälan från utomstående — måhända i direkt strid mot hustruns vilja — skulle leda till resultat som ur ingen synpunkt kunna anses tillfredsställande. Det var framför allt på denna punkt, som meningarna brötos sig vid 1938 års riksdag. Någon utväg att möjliggöra allmänt åtal utan angivelse i sådana fall där detta kunde vara av värde, utan att tillika införa strafförfaranden i andra fall där det icke var lämpligt, kunde man ej finna, och frågan fick därför falla.

Genom 1942 års lagstiftning om förmögenhetsbrott har en ny anordning i åtalshänseende införts i vår rätt. Enligt den nya lagstiftningen får allmänt åtal för vissa förmögenhetsbrott ske endast om det finnes påkallat ur allmän synpunkt, och prövningen härav ankommer på överåklagare, d. v. s.

landsfogden eller i Stockholm förste stadsfiskalen. Såsom första lagutskottet vid 1942 års riksdag i sitt utlåtande nr 18 framhållit, torde man genom en sådan anordning beträffande de ifrågakvarande misshandelsbrotten kunna lösa den vid 1938 års riksdag behandlade frågan.

I 14 kap. 45 § strafflagen synes lämpligen kunna införas en sådan åtalsregel beträffande de i 12, 13, 15 och 37 §§ samma kapitel avsedda brotten, vilka hittills icke kunnat åtalas av allmän åklagare annat än efter angivelse eller om brottet skett under sabbat, på allmän plats e. d. eller medfört döden. Enligt den tilltänkta regeln skulle dessa brott även kunna åtalas av allmän åklagare, där landsfogden eller, i Stockholm, förste stadsfiskalen finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat. Härigenom skulle polisingripandena mot hustrumisshandel i hemmet kunna göras mera effektiva. Visserligen torde det åligga polismyndigheten att ingripa för att skydda en hustru mot misshandel i hemmet, även om brottet icke lyder under allmänt åtal, men ett sådant ingripande blir lätt mindre verksamt. En våldsverkare, som vet sig kunna för- må hustrun att avstå från angivelse eller återkalla redan gjord angivelse, behö- ver för närvarande icke fästa mycket avseende vid ett polisingripande, då det i allt fall icke kan leda till åtal och straff. Mot sådana våldsverkare får polismyndigheten en vida starkare ställning, när dess ingripande i enlighet med den föreslagna nya regeln kan fullföljas genom åtal utan hustruns med- verkan. Å andra sidan förhindrar denna regel sakens fullföljande genom åtal i sådana fall, då ett strafförfarande icke är lämpligt. Åtals anställande göres nämligen beroende av att överåklagare finner det påkallat ur allmän syn- punkt.

Den nya åtalsregeln beträffande misshandelsbrott synes ej böra begränsas till misshandel mot hustru. Misshandel mot barn från föräldrars eller för- myndares sida kan visserligen åtalas av allmän åklagare på angivelse av barn- värdsnämnd, men det synes lämpligt att vid sidan därom öppna möjlighet för överåklagaren att förordna om åtal utan barnavårdsnämndens hörande. Även i andra fall kan möjlighet till allmänt åtal utan angivelse stundom vara påkallad av liknande hänsyn. Det har exempelvis inträffat, att sinnesslöa bli- vit misshandlade på en under medicinalstyrelsens tillsyn stående privat an- stalt. I ett sådant fall bör tydligen överåklagaren, om saken remitteras till honom från medicinalstyrelsen, kunna utan vidare förordna om åtal.

Den nya åtalsregeln kan lämpligen införas i den punkt av 14 kap. 45 § strafflagen, vilken för närvarande blott handlar om att brott varom i 12 eller 13 § förmåles medfört döden. Punkten kan förslagsvis erhålla följande lydelse: Utan hinder av vad nu är sagt må brottet åtalas av allmän åklagare, där det medfört döden, eller ock landsfogden eller, i Stockholm, förste stadsfiska- len finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat.

Vid promemorian fanns fogat ett utkast till lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen, likalydande med det vid detta protokoll fogade för- slaget.

Över promemorian ha, efter remiss, yttranden avgivits av justitie- kanslersämbetet, överståthållarämbetet, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, länsstyrelsen i Malmöhus län, socialstyrelsen, föreningen Sveriges lands- fogdar, föreningen Sveriges stadsfiskaler, föreningen Sveriges landsfiskaler samt svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet. Överståthållarämbetet, som under hand hört förste stadsfiskalen i Stockholm, har tillika överläm- nat yttranden från Stockholms stads nykterhets- och barnavårdsnämnder.

Länsstyrelserna ha överlämnat yttranden från poliskamrarna och stadsfiskalerna samt nykterhets- och barnavårdsnämnderna i Göteborg och Malmö.

I samtliga yttranden har förslaget tillstyrkts. Behovet av en lagändring har därvid allmänt vitsordats.

Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet har förklarat sig vilja livligt tillstyrka ett antagande av förslaget. *Barnavårdsnämnden i Stockholm* har ansett den föreslagna utvidgningen av åtalsrätten fylla ett verkligt behov. *Barnavårdsnämnden i Göteborg* har framhållit, att i de fall, där nämnden vid hustrumisshandel ingripit för att skydda barnen, hustrun såsom regel vägrat att angiva mannen till åtal. *Barnavårdsnämnden i Malmö* har förmenat det icke vara något tvivel underkastat, att införandet av den nya åtalsregeln på ett helt annat sätt än tidigare skulle göra polisingripanden mot de tyvärr alltför ofta förekommande fallen av hustrumisshandel mera effektiva.

Även de hörda *åklagarföreningarna* och enskilda *åklagarna* ha betecknat lagändringen såsom synnerligen önskvärd och ägnad att avhjälpa nu förefintliga brister i åtalsreglerna beträffande misshandel. Därvid har framhållits, att erfarenheten ej sällan lämnat exempel på att vid misshandel å enskild plats anmälan till åtal återtagits även i fall då det ur allmän synpunkt varit önskvärt att åtal kommit till stånd.

Beträffande behovet av en lagändring har *poliskammaren i Malmö* anfört:

Till kriminalpolisen inkomna angivelser angående misshandel återkallas i stor utsträckning, och gäller detta särskilt hustrumisshandel. I regel återkallas angivelsen av hustrun, innan utredningen hunnit verkställas om det angivna brottet. Icke sällan har utredningen dock hunnit så långt, att rapporten förelegat i koncept, varav framgått, att angivelsen tillkommit efter upprepad, ofta under en längre tid förövad misshandel. Under åren 1941—1942 ha sålunda av 45 inkomna angivelser från hustrur, som misshandlats av sina män, 30 återkallats, innan rapport hunnit avgivas. Beträffande de återstående 15 fallen har rapport avgivits och remitterats till domstol, men i 4 av fallen ha de misshandlade hustrurna, antingen hos allmänne åklagaren eller inför rätten, återtagit sina angivelser varför åklagaren avstått från fullföljd av målet, ehuru upprepad hustrumisshandel förelegat i samtliga fall. Anledningen till att angivelser om hustrumisshandel återkallats kan mången gång hava varit den, att den misshandlade hustrun dragit sig för den offentlighet, som icke kan undgå, därest ärendet går till domstol. Någon gång kan återkallelsen också ha berott därpå att mannen ångrat sitt handlingssätt samt lovat bot och bättring. I ett stort antal fall torde emellertid återkallelsen ha skett av rädsla för repressalier från mannens sida. I de anförda fallen har polisen kunnat fullfölja sitt ingripande mot en hustruplågare endast om misshandeln förövats under rusets inflytande, så att mannen kunnat behandlas enligt alkoholistlagens bestämmelser.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anfört:

Från flera håll stammande uppgifter giva vid handen att misshandel i hemmen förekommer i större antal fall än i allmänhet antages. Länsstyrelsen har sig dock icke något bekant, som skulle tyda på att under senare år ökning skulle ha skett i fråga om sådana misshandelsfall. Den av statsmakterna tidigare visade obenägenheten att låta misshandelsbrott med undantag av de svåraste stå under allmänt åtal har väl främst bottnat just i omtanken

om samlivet, i vilket alltför starka ingrepp ansetts komma att göras, om beträffande ifrågavarande brott ovillkorlig åtalsplikt skulle finnas. Emellertid måste det ur social synpunkt anses angeläget att möjlighet beredes för allmän åklagare att inskrida mot dessa missförhållanden, och finner länsstyrelsen för sin del den i föreliggande promemoria föreslagna utvägen vara en god lösning. Det förefaller sannolikt, att enbart möjligheten av att åtal kan komma till stånd utan att den misshandlade eller målsman kan utöva inflytande på beslutet därom är ägnad att verka i förebyggande riktning.

Tidigare uttalade betänkligheter mot att släppa polis- och åklagarmyndigheterna inom hemmets dörrar ha i allmänhet ansetts på ett lyckligt sätt undanröjda i det föreliggande förslaget. *Justitiekanslersämbetet* har, efter erinran om dessa betänkligheter, vidare anfört:

Nämnda betänkligheter, som torde ha tillmätts avgörande betydelse, göra sig i viss mån gällande även i fråga om förevarande förslag. Den prövning av överåklagare, som förslaget förutsätter, lär nämligen icke kunna ske innan erforderlig utredning erhållits. Och redan anställande av polisutredning rörande påstådd misshandel kan ju, vare sig på utredningen följer åtal eller icke, medföra vissa av de olägenheter lagstiftaren velat undvika genom nu gällande åtalsregler. *Justitiekanslersämbetet* finner emellertid angeläget, att de upprepade framställningarna om bättre skydd mot dem som öva misshandel i hemmen vinna beaktande. Blotta möjligheten av att sådana personer kunna åtalas av allmän åklagare utan att angivelse av den förorättade sker lär vara ägnad att i en del fall leda till ökat skydd för hemmen. Då det vidare torde kunna antagas, att de ingripanden av polismyndighet som komma att ske, därest förslaget genomföres, skola företagas med varsamhet och med beaktande av angelägenheten att menliga verkningar för hemlivet i möjligaste mån undvikas, anser sig *justitiekanslersämbetet* kunna tillstyrka införande av åtalsrätt för allmän åklagare efter medgivande av överåklagare i de fall som avses med förslaget.

Betänkligheter mot förslaget ha i övrigt endast framförts av *poliskammaren i Göteborg*, som förordat sådan begränsning av överåklagarens prövning, att fullständig polisutredning icke skulle behöva företagas i alla de fall av misshandel, där det från början eller mycket snart bleve klarlagt att något allmänt intresse icke påkallade åtal. *Poliskammaren* har funnit sannolikt, att i största delen av de fall, där med nuvarande åtalsregler något ingripande icke kunde ske, åtal ej heller kunde anses påkallat ur allmän synpunkt, samt har vidare anfört:

Även med hänsyn tagen till möjligheten av åtgärder enligt alkoholistlagen eller sinnessjuklagen, lär det likväl i de återstående fallen kunna tänkas vissa situationer, som för närvarande äro svåra att lösa på ett tillfredsställande sätt. Den möjlighet till ingripande, som enligt promemorian skulle finnas, synes, till och med under förutsättning av en mycket restriktiv tillämpning, kunna bliva till avsevärt gagn, framförallt genom sina generalpreventiva verkningar. Enbart vetskapen om att straff kan komma att ådömas honom utan eljest erforderlig angivelse, torde för en familjeplågåre innebära ett synnerligen återhållande moment. För avvägbringande av erforderligt skydd mot misshandel av familjemedlemmar synes den föreslagna lagändringen i sist angivna fall vara så pass värdefull, att de betänkligheter lagändringen ur andra synpunkter kan vara ägnad ingiva, icke böra tillmätas

avgörande betydelse, om det finnes möjlighet att giva ändringen en sådan innebörd, att de icke önskvärda konsekvenser elimineras, som den eljest skulle medföra.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har härutinnan anført:

Mot den föreslagna lagändringen synes i princip icke vara något att erinra. De betänkligheter mot densamma, som yppat sig hos poliskammaren i Göteborg, hänföra sig närmast till att förslaget av poliskammaren befarats förut-sätta fullständig polisutredning i alla de fall, där genom anmälan eller eljest fall av misshandel i hemmet kommit till polisens kännedom. Vore denna förutsättning riktig, skulle länsstyrelsen dela betänkligheterna såväl med hänsyn till angelägenheten att undvika för privatlivet störande ingripanden i onödan som med hänsyn till polisens och överåklagarens arbetsbörda. I sist-nämnda hänseende må exempelvis framhållas, att bestyret för landsfogden här i länet att årligen genomläsa och pröva hundratals polisrapporter av här avsett slag endast från Göteborg måste innebära en sådan arbetsökning för denne, att ytterligare arbetskraft sannolikt finge ställas till hans förfogande.

Emellertid förmenar länsstyrelsen, att fullständig polisutredning med åtföljande rapportskrivning ingalunda behöver vara en förutsättning för att överåklagaren skall kunna i sådana fall, som förslaget avser, pröva om åtal ur allmän synpunkt bör äga rum. Polisrapporter med fullständig utredning torde normalt icke behöva upprättas och underställas överåklagarens prövning annat än i sådana fall, där den lokala polismyndigheten själv finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat. I övriga fall borde en muntlig föredragning för överåklagaren av vederbörande polisbefäl rörande omständigheterna i de särskilda fallen vara tillfyllest för att överåklagaren skall kunna bedöma, om ytterligare åtgärder — i första hand fortsatt utredning — erfordras.

Får ett dylikt förenklat förfarande tillämpas, anser sig länsstyrelsen kunna tillstyrka förslaget.

Av de hörda *nykterhetsnämnderna* har framhållits, att misshandel i hemmen främst förövades av familjemedlemmar, mot vilka ingripande enligt alkoholistlagen vore påkallat; den föreslagna utvidgningen av åtalsrätten borde emellertid hälsas med tillfredsställelse med hänsyn till de ej sällan förekommande fall, beträffande vilka alkoholistlagen icke vore tillämplig eller där tvekan därom kunde råda. *Nykterhetsnämnden i Malmö* har utvecklat sin åsikt på följande sätt:

Mellan ytterlighetsformerna av våldsverkare i hemmet, representerade av den farlige alkoholisten och den patologiskt brutale, finnas naturligtvis många av dessa undermåliga eller fega naturer, vilka endast i hemmet och gentemot den till kroppskrafter underlägsne våga hävda sin självkänsla eller ge utlopp åt sina sämre instinkter. För dessa hustru- och familjeplågare liksom för den alkoholskadade, vilken icke kommit i personlig kontakt med nykterhetsnämnden och knappast känner till alkoholistlagens existens men däremot räknar med polis och åtal som mera påtagliga realiteter, synes ett åtals- och straffhot på grund av misshandel kunna verka återhållande.

Genom att åtalsfrågan avgöres av överåklagare, torde prövningen kunna ske under betryggande och auktoritativ form och med omdömesgill hänsyn till såväl det allmänna rättsmedvetandet som individens ändamålsenliga tillrättaförande.

Givetvis förutsättes, att den utredning, varpå prövningen av åtalsfrågan skall grundas, jämväl innebär en ingående undersökning av vederbörandes

nykterhetsförhållanden, ävensom att vederbörande nykterhetsnämnd beredes tillfälle att yttra sig i ärenden, som avse alkoholister eller personer, vilka kunna antagas vara alkoholskadade, samt att under sådana förhållanden samarbete mellan åklagare, nykterhetsnämnd och på området specialutbildade läkare etableras, bl. a. till förebyggande av såväl åtalsförfarande som in-
 terneringsåtgärder i fall, där så ej kan anses försvarligt.

Liknande synpunkter ha framhållits av *socialstyrelsen*, som ansett den föreslagna åtgärden allenast vara en detalj av det komplex av åtgärder som vore erforderliga för att en verklig förbättring på detta område skulle komma till stånd. Som en sammanfattning av sin ståndpunkt har socialstyrelsen anfört, att de individer, som göra sig skyldiga till misshandel i hemmet, i flertalet fall äro alkoholmissbrukare och psykiskt icke normala personer, att den mest ändamålsenliga reaktionen gentemot alkoholiserade familjeplågåre utgöres av ingripande enligt alkoholistlagen, att de i första hand erforderliga åtgärderna för att få till stånd denna reaktion äro av organisatorisk art, åsyftande dels att öka allmänhetens kännedom om alkoholistlagstiftningen och dels att höja nykterhetsnämndernas faktiska kompetens att tillämpa denna lagstiftning, att jämsides härmed bör komma till stånd en utsträckning av tillämpligheten av alkoholistlagen, så att denna omfattar personer med benägenhet för våldsamt beteende i hemmet under inflytande av alkoholmissbruk, oavsett om detta missbruk är så inrotat, att hemfallenhet häråt kan anses föreligga enligt hittillsvarande bedömningsgrunder, att vid tillämpningen av alkoholistlagen, utvidgad de facto på nyss antydda sätt, psykisk misshandel bör vara att anse som med kroppslig misshandel fullt jämförlig ingreppsanledning samt att införande av en diskretionär åtalsrätt för överåklagare i övriga fall av misshandel i hemmet är värdefull både från allmän- och individualpreventiv synpunkt.

Socialstyrelsen har ifrågasatt, huruvida icke i samband med ändringen av strafflagens 14 kap. 45 § även kunde göras ett förtydligande av detta lagrum, som genom flera tillägg blivit tämligen svårtydbart. *Barnavårdsnämnden i Göteborg* har ansett, att frågan om en inskränkning i aganderättens omfattning borde upptagas i detta sammanhang.

Otvivelaktigt äro mera effektiva åtgärder från samhällets sida än som för närvarande stå till buds påkallade mot den misshandel i hemmen som i avsevärd utsträckning förekommer. Jag är väl medveten om att, såsom socialstyrelsen framhållit, huvudvikten ligger på alkoholistlagstiftningens område, då misshandel av mera allvarligt slag i flertalet fall lär härröra från alkoholmissbrukande män. Detta utesluter emellertid icke att, såsom också i de avgivna yttrandena allmänt vitsordats, införande av möjlighet till allmänt åtal oberoende av angivelse kan vara av värde för bekämpande av sådan misshandel.

De tidigare yppade betänkligheterna, vilka grundats på farhågan att en sådan möjlighet skulle kunna leda till polisingripande och åtal även i fall där ett dylikt ingripande i hemlivets förhållanden icke bort komma till stånd,

synas kunna undanröjas genom att åtal av allmän åklagare medgives allenast om överåklagaren finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat. Mot en regel med detta innehåll har i huvudsak icke riktats någon annan anmärkning än att den skulle leda till onödiga polisutredningar, om fullständig sådan utredning måste företagas även när det från början eller mycket snart bleve klarlagt att något allmänt intresse icke påkallade åtal. Regeln bör emellertid uppenbarligen, såsom länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län förordat, så tillämpas, att polisrapport med fullständig utredning normalt icke behöver upprättas och underställas överåklagarens prövning annat än i sådant fall, där den lokala myndigheten själv finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat. Vid bedömande av frågan huruvida åtal är påkallat böra för övrigt möjligheterna till ett ingripande enligt alkoholistlagstiftningen beaktas, varför samarbete med nykterhetsnämnderna bör äga rum.

Jag vill alltså förorda, att i 14 kap. 45 § strafflagen införes en regel av nu angivet innehåll utan avvaktan på straffrättskommitténs förslag till reformering av 14 kap. strafflagen. De av socialstyrelsen och barnavårdsnämnden i Göteborg berörda frågorna om en fullständig omredigering av lagrummet i förtydligande syfte samt om inskränkning i aganderättens omfattning torde icke lämpligen böra upptagas i detta sammanhang.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ifrågasvarande inom justitiedepartementet upprättade förslag till *lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen*, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Stefan Stiernstedt

---

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 25 februari 1943.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet denna dag tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 19 februari 1943, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsrådet N. Beckman.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1943.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, lagrådets den 25 februari 1943 avgivna utlåtande över det den 19 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen samt hemställer att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Thore Wisén.